

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **J. K.**, zastoupený JUDr. Ivou Kunz, advokátkou se sídlem Korunní 810/104, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**, se sídlem Palackého náměstí 375/4, Praha 2, o kasační stížnosti žalovaného proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2021, č. j. 8 A 44/2018 - 88,

t a k t o :

- I. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2021, č. j. 8 A 44/2018 - 88 **se zrušuje.**
- II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalovaný v záhlaví uvedené usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž mu byla podle § 44 s. ř. s. uložena pořádková pokuta ve výši 50 000 Kč za nesplnění povinnosti uložené soudem - předložení správního spisu ve stanovené lhůtě.

[2] Při posouzení věci vycházel městský soud z následujícího skutkového stavu. V řízení na ochranu proti nečinnosti vyzval žalovaného postupně třemi přípisy k doručení spisové dokumentace k projednávání věci. Po opakovaných urgencích zaslal žalovaný soudu vyjádření, ve kterém uvedl, že žádnou dokumentaci k žádostem žalobce nevede. Městský soud však ověřil, že správní spis existuje, a proto dalšími dvěma přípisy vyzval

žalovaného opětovně k jeho předložení, v posledním z nich už pod hrozbou uložení pořádkové pokuty. Ani poté však žalovaný spis nepředložil. Tím se dle soudu dopustil pořádkového deliktu podle § 44 odst. 1 s. ř. s. Při stanovení výše pokuty vzal městský soud v úvahu, že žalovaný byl k zaslání správního spisu vyzván celkem pětkrát, přičemž svoji povinnost nikdy nesplnil. Z vlastní činnosti je přitom soudu známo, že se v případě žalovaného nejedná o ojedinělý exces. Orgánu státní správy je přitom možno uložit i citelnou pokutu, aniž by byla pro něj likvidační.

[3] Kasační stížnost podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., tedy pro nesprávné posouzení právní otázky a pro nepřezkoumatelnost napadeného usnesení. Konkrétně namítal, že účelem uložení pořádkové pokuty není primárně potrestat toho, kdo se dopustí porušení stanovených povinností, ale zajistit průběh řízení a donucením dosáhnout zjednaní nápravy (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 4 Ads 101/2007 - 166). Dle komentářové literatury k soudnímu řádu správnímu pak lze pořádkovou pokutu uložit jedině ve vazbě na konkrétní řízení, a nevede-li se ve věci žádné řízení, nelze o žádné pokutě rozhodnout.

[4] Vzhledem k tomu, že napadené usnesení bylo vydáno dne 27. 7. 2021, tedy až poté, co meritorní rozhodnutí nabylo dne 30. 6. 2021 právní moci a řízení skončilo, nemohl městský soud stěžovateli pořádkovou pokutu uložit, neboť v tu chvíli již nebylo vedeno žádné řízení a zároveň pokuta již nemohla posloužit svému účelu - donucení účastníka ke splnění výzvy soudu. V tom stěžovatel spatřuje nesprávné posouzení právní otázky soudem. Stěžovateli nadto není zřejmé, jak by měl po rozhodnutí ve věci postupovat, jestliže řízení skončilo a soud vyžadovanou dokumentaci již nepotřebuje, notabene ji nepotřeboval ani k samotnému rozhodnutí ve věci. K tomu se městský soud nijak nevyjádřil, stejně tak jako ke skutečnosti, že již ve věci rozhodl. Z tohoto důvodu považuje stěžovatel napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné. Z výše uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a řízení zastavil.

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu uplatněných stížnostních námitek a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[6] Podle § 44 odst. 1 s. ř. s. *tomu, kdo neuposlechne výzvy soudu nebo učiní urážlivé podání či přednes, může být usnesením uložena pořádková pokuta do výše 50 000 Kč, která je příjmem státního rozpočtu. Pokuta může být uložena i opakovaně a může být na odůvodněnou žádost podanou do právní moci rozhodnutí, jímž se řízení končí, usnesením zčásti nebo zcela prominuta.*

[7] V projednávané věci je nutno zcela přisvědčit základní námitce uplatněné stěžovatelem, že pořádková pokuta může být soudem uložena pouze do právní moci rozhodnutí ve věci samé, nikoliv však po skončení řízení. To vyplývá nejen ze smyslu samotného institutu pořádkové pokuty, jakožto nástroje k zajištění bezproblémového průběhu řízení, ale implicitně přímo z výše citovaného ustanovení zákona. Jestliže lze pořádkovou pokutu prominout na základě žádosti jen do právní moci rozhodnutí, jímž se řízení končí, lze z toho snadno dovodit, že především sama pokuta musí být uložena v takto vymezené době. Na tom se ostatně shodují i komentáře k soudnímu řádu správnímu, ať se již jedná o Soudní řád správní, Komentář, autorů Potěšil, Brus, Hlouch, Rigel,

pokračování

Šimíček (str. 346) či komentář ASPI k § 44 s. ř. s. v bodu 2. Napadené usnesení přitom k této otázce skutečně neobsahuje žádnou úvahu. Nejvyšší správní soud tak nemá v rámci posuzování uvedené kasační námitky ani žádný prostor pro nějakou další polemiku či sofistikovanější argumentaci na dané téma. Jakkoliv tedy lze s ohledem na výše popsané okolnosti případu postup městského soudu pochopit, je nutno zároveň dodat, že naposledy mohl fakticky uplatnit vůči stěžovateli pořádkové opatření současně s vyhlášením rozsudku ve věci, neboť od tohoto okamžiku je soud svým rozhodnutím vázán a další úkony v řízení, s výjimkou doručování, neprovádí. Za této situace už pozbývá na významu vypořádání druhé uplatněné námitky, neboť pokud se kasační soud ztotožnil s právním názorem stěžovatele, že pořádková pokuta nemohla být po právní moci rozhodnutí ve věci samé vůbec uložena, není třeba se zabývat otázkou, co by měl stěžovatel na základě napadeného usnesení městského soudu dále v řízení učinit.

[8] Nejvyšší správní soud uzavírá, že městský soud nesprávně posoudil procesní právní otázku podmínek pro uložení pořádkové pokuty a tím naplnil důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Napadené usnesení proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Vzhledem k tomu, že usnesení o uložení pořádkové pokuty je svojí povahou jednorázovým opatřením k zajištění průběhu řízení ve věci, nevracel zároveň věc městskému soudu „k dalšímu řízení“, neboť s ohledem na výše uvedené již není dále o čem rozhodovat.

[9] Za této situace rozhodl Nejvyšší správní soud též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti. Jediný účastník tohoto řízení - stěžovatel měl ve věci úspěch, nevznikly mu však prokazatelné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti; Nejvyšší správní soud mu proto náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal (§ 60 odst. 1s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2023

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu